

**Придніпровський науковий центр
НАН України і Міністерства освіти і науки України
Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара**

МАТЕРІАЛИ

**Другої всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю
«Науковий діалог
«Схід-Захід»**

**(12 жовтня 2013 р.,
м. Бахчисарай, АР Крим)**

ЧАСТИНА II

Бахчисарай - Дніпропетровськ 2013

УДК
ББК

Д

Рецензенти:

д-р політ. наук, проф. Шепелєв М. А.

д-р філос. наук, проф. Шевцов С. В.

Друкуються за рішенням Вченої ради

факультету суспільних наук і міжнародних відносин
ДНУ ім. Олеся Гончара (Протокол № 2 від 21 жовтня 2013 р.)

Редакційна колегія:

д-р філос. наук, проф. Токовенко О. С. (науковий редактор), член-кор. Національної АПН України, д-р філос. наук, проф. Гнатенко П. І., д-р істор. наук, проф. Городяненко В. Г., д-р політ. наук, доц. Тупиця О. Л., д-р філос. наук, проф. Осетрова О. О., к. політ. наук, доц. Пащенко В. І. (відповідальний секретар).

Н __ Науковий діалог «Схід-Захід». Матер. II всеукр. наук. конфер. з міжнар. участю. (м. Бахчисарай, 12 жовтня 2013 р.): у 4-х частинах. – Д.: ТОВ «Інновація», 2013. – ч. 2. – 208 с.

У збірнику подано матеріали Другої всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю «Науковий діалог «Схід-Захід», яка відбулася 12 жовтня 2013 р. Коло обговорених проблем: політичні науки в Україні та світі, зовнішня політика України та міжнародні відносини, досягнення філософії та культурологія, проблеми та перспективи історичної науки в Україні, соціологія та соціальна робота, регіоназнавство та краєзнавчі дослідження.

Для науковців, викладачів вищих навчальних закладів, а також аспірантів і студентів соціально-гуманітарних факультетів.

ISBN

**УДК
ББК**

© Дніпропетровський національний
університет імені Олеся Гончара, 2013
© Колектив авторів

XIII ст. Звичайно, необхідна конкретизація і уточнення отриманих даних, але можна сказати, що політичні зв'язки двох держав не слабшали в XII в., як вважалося раніше.

Література:

1. Бибигов М. В. Византийский историк Иоанн Киннам о Руси и народах Восточной Европы. Тексты, перевод, комментарий. Сер.: Древнейшие источники по истории Восточной Европы/ В. Н. Бибигов - М., 1997

2. Хроніки візантійські/ Режим доступу: <http://histua.com/slovník/x/xroniki-visantijski>

3. Джерела вивчення культури Київської Русі/ Режим доступу:<http://www.vuslib.org/kult/32.htm>

4. Бибигов М. Б. Древняя Русь в свете зарубежных источников. Хрестоматия. Том II. Византийские источники – Бибигов М. Б. Учеб. Пособие для студентов вузов/ М. Б. Бибигов, Г. В. Глазырина, Т. Н. Джаксон и др.; Под ред. Е. А. Мельниковой – М.: Издательство «Логос», 1999.

Осташук В. І.

ДІЯЛЬНІСТЬ СЕРЕДНЬО-СПЕЦІАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ М. ОДЕСИ В ПЕРІОД РУМУНСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ

Донедавна поза увагою істориків лишалося чимало проблем, які стосувалися румунської окупаційної політики. Серед них питання, пов'язані з реалізацією румунською владою освітньої політики. Ця сторінка нашої історії лишається малодослідженою, що визначає наукову та суспільну актуальність теми.

Виходячи з цього, метою даної роботи дослідити політику румунської окупаційної адміністрації стосовно середньо-спеціальних навчальних закладів м. Одеси.

Проблема стану освіти окупаційного періоду вже ставала предметом досліджень радянських (Левит І.Э., Єгоров В.Ф., Зотов Н.І.[1]), сучасних вітчизняних (Щетніков В.П., Шевченко Н.В., Боган С.М., Музичко О.Є., Самойлов О.Ф.[2]), американських (А.Даллін[3]), румунських та молдавських (Веренка А., Соловей Р. [4]) дослідників.

Проте проблема функціонування середньо-спеціальних освітніх закладів лишається малодослідженою. Для з'ясування окресленої проблеми була використана румунська періодична преса: «Одесская газета», «Одесса», «Молва».

Поряд із загальноосвітніми формувалися фахові середні навчальні заклади. На початку 1942 р. румунською владою було відкрито 4 технічні та швейні училища, морське училище, харчовий технікум, стоматологічну школу, медико-фармацевтичне училище, музичне училище та школу кераміки. Під керівництвом 85 викладачів навчалося 934 дівчат та хлопців [5].

3 січня 1942 р. розпочав свою роботу індустриальний технікум з електротехнічним і механічним відділеннями. Він перебував на перетині Базарної і Канатної вулиць. Ще до 1917 р. тут була єврейська школа і майстерні сіоністського товариства «Труд». На їхньому місці за радянської

влади було відкрито спочатку єврейську школу, а потім машинобудівельний технікум [6]. До технікуму приймалися особи, які закінчили радянську семирічку. Курс навчання становив чотири роки. Випускники технікуму отримували повну середню освіту – загальну і спеціальну технічну, користувалися правом вступу до вищих технічних навчальних закладів [7].

У квітні 1943 р. заклад було перейменовано у вищу технічну школу. Керівником призначено спочатку професора Пжепишевського [8], а згодом – Н. Прокопова [9]. Окрім теоретичних лекційних занять проводилися практичні заняття у майстернях, де учні отримували знання з електротехнічної, механічної і залізничної спеціальностей. У вищій технічній школі навчалося 300 студентів [10].

Одеський технікум був єдиним у Трансністрії спеціальним навчальним закладом, який готував кадри помічників залізничних інспекторів (субінженерів) [11]. Усі випускники навчального закладу, як зазначала «Одеська газета», отримуючи атестати про закінчення ліцею, одразу забезпечувалися роботою. Це сприяло значній популярності технічних шкіл.

На початку березня 1942 р. на базі медичного технікуму було створено медичну фармацевтичну школу з фармацевтичним, фельдшерським і акушерським відділеннями. Школа розпочала свою діяльність під керівництвом професора Косовського та завідуючого навчальною частиною Кальницького. До навчального закладу було прийнято більше 300 учнів і учениць, які закінчили радянську семирічку. У школі був дуже солідний викладацький склад: акушерство викладав професор Сахаров, хірургію – професор В. Снежков, доктор медичних наук А. Скроцький – мікробіологію, працювали ряд доцентів: Костинович читав анатомію, доцент, продекан медичного факультету П. Кименталь – технологію лікарських форм та ін. [12].

У середині 1942 р. була відкрита вища стоматологічна школа, директором якої був призначений проф. Є. Синельников. У навчальному закладі нараховувалося 553 учні [13].

У вересні 1942 р. у приміщенні колишнього морського технікуму почало працювати морське училище (мореходна школа). Директором був призначений О. Олексєєв. Училище відновило свою діяльність у складі двох факультетів – судомеханічного під керівництвом П. Нудьги та судоводительського, яким керував М. Шаповалов [14]. Згідно списку-довідника №281-а, студентами морського училища були 182 особи. Така кількість пояснюється тим, що навчання у такому середньо-спеціальному закладі рятувало від трудової повинності, замість неї передбачалася практика в Одеському порту [15].

До системи середньої освіти входили також курси, зокрема технічні та мовні. Так, з ініціативи дирекції землеробства губернаторства при агрономічному факультеті Одеського університету були організовані курси з підготовки спеціалістів сільського господарства Трансністрії: шоферів, трактористів, механіків, бухгалтерів.

У грудні 1942 р. відбувся іспит у першій групі шоферів (22 чол.). Іспити

проводилися у присутності пана Пухальського – представника бюро циркуляції при префектурі поліції, інженерів дирекції землеробства Радзиевського і Дігусара, декана агрономічного факультету професора О. Піотровського, представника Одеського університету [16].

12 січня 1942 р. в Одесі було відкрито курси іноземних мов, що розташовувалися у будівлі колишнього педагогічного інституту на вулиці Херсонській, 42, засновані з ініціативи викладачів цього ВНЗ.

Діяли групи, які вивчали румунську, німецьку, французьку, англійську та італійську мови. Час навчання складав один або три роки. Трирічні курси мали на меті підготовку кваліфікованих спеціалістів-перекладачів. Однорічний курс повинен був слугувати розвиткові практичних навичок володіння іноземною мовою. До 1944 р. випустили декілька груп, переважно з румунської та німецької мов. Випускниками були головним чином студенти колишнього інституту іноземних мов. Слухачі цієї групи пройшли прискореним темпом трирічну програму та стали студентами другого курсу німецького відділення історико-філологічного факультету Одеського університету [17].

Отже, як видно з нашого дослідження, середньо-спеціальні навчальні заклади, працювали навіть в таких екстремальних та надважких умовах, як румунська окупація. Звісно, що їх відновлення мало прагматичний характер. Румунську адміністрацію насамперед цікавило задоволення потреб у технічних фахівцях. Але, попри всі негативи слід зазначити, що організація фахової освіти давала можливість частині вчителів можливість викладати та займатися наукою.

Література:

1. Левит И.Э. Участие фашистской Румынии в агрессии против СССР. Истоки, планы, реализация (1.09.1939 – 19.11.1942) – Кишинев. – 1981. – С.319; Егоров В.Ф., Зотов Н.И. 907 дней в тылу врага.–Одесса: Маяк, 1969.–74с.
2. Щетников В.П. Одесский университет:1941–1944 годы (по материалам оккупационной прессы) // Записки історичного факультету. – Одеса.–1999.– Вип.9. – С.266–271; Боган С.М. Стан початкової освіти в окупованій румунськими загарбниками Південній Україні у 1941-1944 роках//Наукові праці: науково-методичний журнал. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – Т. 120. Випуск 107. Історичні науки. – С.25-28.; Самойлов О.Ф. Одеський університет в 1941 – 1945 рр. // Історія України. Маловідомі імена, події, факти (Збірник статей). Вип.. 26, 2004. – К., Інститут історії України НАН України, 2004. – С. 314 – 322; Шевченко Н. В. Діяльність національних культурно-освітніх закладів Півдня України в період німецько-румунської окупації 1941-1944 рр: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України» / Н.В. Шевченко. – Миколаїв, 2010. – 16 с.
3. Dallin A. Odessa, 1941–1944: a Case Study of Soviet Territory Under Foreign Rule.– Santa Monica, 1957.– 296 p.
4. Verenka O. Administrația civilă romană în Transnistria – Chișinău, 1993; R. Solovei, Activitatea Guvernământului Transnistria în domeniul social-economic și cultural (19 august 1941-29 ianuarie 1944). Autoreferat al tezei de doctor în științe istorice. Chișinău, 1999; Solovei R. Activitatea Guvernământului Transnistriei on domeniul social-economic și cultural: 19 aug.1941 -29 ian.1944. – Iasi, 2004
5. Одесская газета. – 1942. – 16 октября.
6. Там само. – 14 июля.
7. Там само. – 12 февраля.

8. Там само. – 14 июля.
9. Там само. – 1943. – 18 апреля.
10. Там само. – 18 апреля.
11. Там само. – 1942. – 14 июля.
12. Там само. – 2 июля.
13. Там само. – 14 июля.
14. Там само. – 1943. – 1 июля.
15. Там само. – 1 июля.
16. Молва. – 1942. – 29 декабря.
17. Там само. – 25 декабря.

Петров Б. М.

ДИПЛОМАТ ИЗ СТАРОДУБЬЯ

Ныне забытый, но оставивший свой след в истории российской дипломатии Василий Петрович Бороздна принадлежал к старинной военно-землевладельческой элите Стародубья. Первое документальное упоминание Бороздён относится к периоду т. н. «Стародубской войны» Великого княжества Литовского с Московской Русью (1534-1537 гг.). [1] Со времени «ординации» Стародубья польскими комиссарами (1620) историю рода Бороздён можно проследить уже непрерывно. В жалованной грамоте короля Владислава Осипу Бороздне от ноября 1635 г. в перечислении закрепляемых за ним владений встречаем Горск (ныне в Украине) и Медвёдово (сейчас – Брянская область, Россия) – два основных центра лоскутной латифундии Бороздён. [2] В начале XVIII в. Бороздны, превратившиеся в бунчужную старшину Войска Запорожского, разделились на Городняцкую, Медвёловскую и Мглинскую ветви. Медвёдовская ветвь дала России целый ряд выдающихся людей – уездных и губернских предводителей дворянства, губернаторов, реформаторов, поэтов, храмоздателей, благотворителей и других, чья жизненная позиция была активна. В их числе – В.П.Бороздна.

Василий родился 18.02(2.03).1793 г. в с. Медвёдово в многодетной семье Петра Ивановича Бороздны. П.И. Бороздна служил в гвардейском Преображенском, затем в Стародубовском драгунском полках; вышел в отставку майором. Избирался депутатом дворянства Стародубья, уездным предводителем, а в 1794-1797 гг. – предводителем Новгород-Северского наместничества. После ликвидации наместничества – подкоморий Стародубовского повета и Новоместский поветовый маршал; произведён в надворные советники (1803) и награждён орденом Владимира 3 степени за труды по организации крестьянского ополчения в 1812 г. и продовольственное снабжение армии Кутузова. Выстроил в Медвёдово великолепный каменный храм и школу для крестьянских детей, из учеников которой вышел известный профессор, доктор права В.Н.Лешков. [3].

Отец записал Василия Бороздну в службу с 1799 г. Не прерывая этой виртуальной службы, Вася получил образование в Виллерсовом институте – частном пансионе при Московском университете. Вошёл в число трёх

ЗМІСТ

Секція «Сучасна освіта: методологічні засади теорія і практика»

Секция «Современное образование: методологические основания теория и практика»

Абросимова О. Н.	<i>Профессиональное становление специалиста в процессе изучения иностранного языка в военном ВУЗе</i>	3
Акимова Е. Н.	<i>Инновации в образовании России: тьюторство</i>	5
Амеліна О. С.	<i>Школа-родина як новий погляд на методiku В. О. Сухомлинського</i>	7
Бойченко О. В.	<i>Сучасні інформаційно-комунікаційні технології як засіб готовності майбутніх учителів фізико-математичних дисциплін</i>	10
Вакулова Т.	<i>Цивилизационный подход в изучении гуманитарных дисциплин</i>	14
Варфоломеева О. В.	<i>«Зрелость личности» как метакатегория: междисциплинарный контекст научного исследования</i>	22
Василець Т. С.	<i>Інтеграція освіти до європейського простору</i>	25
Велігура О. О.	<i>Наступність як взаємозв'язуючий чинник в музично-естетичному вихованні дошкільників та учнів початкової школи</i>	27
Глазунов С. В.	<i>Про деякі методологічні аспекти забезпечення якості підготовки фахівців у вищій школі</i>	30
Дрібко Г. В.	<i>Зміст поняття «професійна компетентність вчителя»</i>	32
Єгорова О. В.	<i>Результати навчання для визнання українських академічних кваліфікацій на міжнародному рівні</i>	35
Иванникова С. Ю.	<i>Эффективность воспитания и обучения дошкольников в детском саду</i>	38
Карпунова Н. Г.	<i>Морально-эстетическое воспитание курсантов высших учебных заведений МВД Украины в системе профессиональной подготовки работников милиции</i>	40
Касаткин С. Ф.	<i>Самоорганизация личностно-профессионального развития педагога</i>	43

Коршунова И. Г.	<i>Употребление англицизмов в русском молодежном сленге</i>	47
Крамаренко Л. Д.	<i>Роль самоосвіти педагогічних працівників в забезпеченні безперервної освіти</i>	51
Кулешова О. М.	<i>Підготовка лідерів – рушійна сила розвитку держави</i>	55
Малкова Н. Ю. Олешкевич Н. А.	<i>Миметические и перформативные практики как педагогическая технология</i>	56
Маргарян Т. Д.	<i>Об опыте реализации принципов Болонского процесса в российских университетах на примере МГТУ им. Н. Э. Баумана</i>	60
Михальчук О. О.	<i>Позиція Ради Європи щодо міжнародного розвитку освіти дорослих</i>	64
Мищенко С. А.	<i>«Антипиратский закон»: проблема применения в Рунете</i>	67
Морозова В. В.	<i>Современные тенденции в области логопедических исследований</i>	71
Морозова В. В. Пономарева Е. В.	<i>Взаимодействие учителя-логопеда с воспитателями дошкольного образовательного учреждения</i>	74
Негода О. Ю.	<i>Інтерактивні технології на уроках світової літератури</i>	78
Потиенко М. А.	<i>Необходимость формирования креативности у будущих учителей-филологов в современном образовании</i>	81
Прищепа А. А.	<i>Эргономика как составляющая часть дизайн-образования</i>	84
Пырьев Е. А.	<i>Эмоциональные аспекты мотивации человека</i>	85
Стояновская И. Б.	<i>Теоретико-эмпирический потенциал категории «культурно-образовательная среда»</i>	89
Ткачук І. О.	<i>Компетентнісний підхід до підготовки студентів педагогічних коледжів</i>	93
Уреньова С. Д.	<i>Модернізація освітньої системи в Україні в контексті євроінтеграції</i>	95
Фадєєв В. І.	<i>Функції освітніх ресурсів вищої освіти України</i>	99
Філімонов С. П.	<i>Класифікація дозвіллєвої діяльності дітей які лікуються у санаторії</i>	101
Хатунцева С. М.	<i>Проблема індивідуалізації професійної підготовки майбутніх учителів</i>	105

Хомич В. І.	<i>Сучасні аспекти телефонної розмови у професійній діяльності менеджерів</i>	107
Пазич Н. В.		
Вовкодав А. М.		
Черняк Д. С.	<i>Розвиток системи вищої освіти України: проблеми та перспективи</i>	111
Шевчук К. Д.	<i>Сутнісна характеристика «громадянського виховання» молодших школярів</i>	113
Яблонська Т. М.	<i>Про діалогічні форми організації навчального процесу побудованого за принципом ролівої перспективи</i>	116
Дзюбенко Н. М.	<i>Характеристика педагогічних умов в системі виховання економічної культури старшокласників</i>	118
<u>Секція «Регіоназнавство та краєзнавчі дослідження»</u>		
<u>Секция «Регионоведение и краеведческие исследования»</u>		
Абрамич Н.В.	<i>Первомайський краєзнавчий музей та діяльність П. В. Харламповича</i>	122
Глухов В. С.	<i>Уроженец Украины И. Б. Богоряд и коллекция стрелкового оружия в Томском государственном университете</i>	125
Гриженко Л. В.	<i>Динаміка росту рівня грамотності у міському середовищі Катеринославської губернії (кінець XIX – початок XX ст.)</i>	126
Гуменюк Т. І.	<i>Розвиток краєзнавчих досліджень в західних областях УРСР (друга половина XX століття): історіографічний аспект</i>	129
Зайцева С. В.	<i>Учебные заведения Санкт-Петербургского воспитательного дома во второй половине XIX в.</i>	132
Ігнат'єва К. М.	<i>Київська Русь у системі міжнародних відносин IX-XI століть: характерні риси політики</i>	136
Шутяк М. І.		
Кидакєва З. Ш.	<i>«Дашнакцутюн» и «Гнчак»: особенности Кубанского периода</i>	138
Кичак О. Ю.	<i>Взаємовідносини матері з дітьми у заробітчанських сім'ях Закарпаття на початку XXI століття (результати польових досліджень)</i>	141

Коровин В. Ю.	<i>Традиции Слобожанщины в свете молодежных</i>	145
Озерова М. А.	<i>краеведческих исследований в Воронежском</i> <i>регионе (на материале экспедиционного лагеря</i> <i>«Находка-2013»)</i>	
Левченко Г. С.	<i>Активізація археографічних публікацій</i> <i>на сторінках газети «Одесский вестник»</i> <i>наприкінці XIX ст.</i>	149
Мельникова Ю. Н.	<i>Проблемы земских учреждений второй</i> <i>половины XIX в. в оценках представителей</i> <i>общественности (на примере Новгородской</i> <i>губернии)</i>	153
Негода О. О.	<i>Українська школа в контексті політики</i> <i>коренізації в Донбасі у 1920-1930 рр.</i>	157
Нікуліна Ю. В.	<i>Візантійські хроніки як джерело з історії</i>	164
Кравченко Л. В.	<i>давньої Русі</i>	
Осташук В. І.	<i>Діяльність середньо-спеціальних навчальних</i> <i>закладів м. Одеси в період румунської окупації</i>	168
Петров Б. М.	<i>Дипломат из Стародубья</i>	171
Радова-	<i>Древнетюркские – болгаро-огузо-огузские</i>	175
Каранастас О. К.	<i>компоненты в культуре и этногенезе Гагаузов</i>	
Пушней Д. А.	<i>(на примере этимологии антропонима Пушней)</i>	
Синявська О. О.	<i>Реформування Рішельєвського ліцею в період</i> <i>директорства І. С. Орлая</i>	178
Сичевський А. О.	<i>Житомирська громада старообрядців</i> <i>Білокриницької згоди у 1944–1961 рр.</i>	180
Морозан О. О.	<i>Зміст підготовки педагогічних кадрів на</i>	183
Согомонян О. А.	<i>Миколаївщині у 50-70-ті роки XX століття:</i> <i>аналіз основних тенденцій</i>	
Сухарев Д. В.	<i>«Китайско-африканский» диалог в рамках</i> <i>БРИКС</i>	185
Ясінська А. Ю.	<i>Присутність іноземних медіа на Близькому</i> <i>Сході: маніпулювання чи крок назустріч?</i>	188
<u>Секція «Філософія та культурологія»</u>		
<u>Секция «Философия и культурология»</u>		
Баранов В. Е.	<i>Советский этап мировой культуры</i>	192
Собко І. В.	<i>Соціальний капітал в процесі зміцнення</i> <i>цілісності соціуму</i>	196
Сурков В. В.	<i>Гюбрис и власть: порочный круг</i>	198
	Відомості про авторів	198

Наукове видання

Науковий діалог «Схід - Захід»

Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції з
міжнародною участю

ЧАСТИНА II

Українською та російською мовами

Редактор Пашенко В.І.

Підписано до друку 16.07.2013 Формат 60х84/16. Папір
друкарський.

Друк різнографічний. Гарнітура Times New Romans.

Ум друк арк. 9,8. Обл. – вид. арк. 14,45.

Тираж 300 прим. Зам. №

Видавництво «Інновація»

49006, м. Дніпропетровськ, вул. Свердлова, 70

Свідоцтво про внесення до Державного Реєстру

ДК № 1761 від 22.04.2004 р.

т/ф 36-02-81

e-mail: innovaciya@list.ru